

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๙ กับ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

สาระสำคัญและเหตุผลของหลักการใหม่ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ไม่มี	ม.๖ มาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่น นอกจากการคุมขังในเรือนจำ	United Nations Standard Minimum Rules for Non- custodial Measures (The Tokyo Rules)	เพื่อรองรับมาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นที่กรมราชทัณฑ์สามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องมีคำสั่งจากศาล เช่น การคุมขังเฉพาะวัน การคุมขังเฉพาะเวลาและสถานที่ที่กำหนด (การให้ออกทำงานเวลากลางวันแล้วเข้ามาในสถานที่คุมขังที่กรมราชทัณฑ์กำหนด) รวมถึง Electronics Monitoring (EM)
เดิมมี ม.๔๔ คณะกรรมการเรือนจำ ทำหน้าที่ตรวจเรือนจำ/ให้คำแนะนำเจ้าพนักงานแต่การปฏิบัติงานยังไม่ชัดเจน เนื่องจากปัจจุบันมีผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์และผู้ตรวจราชการกระทรวงยุติธรรมแล้ว	ม.๘ คณะกรรมการราชทัณฑ์ (กรท.)	ม.๖ แห่ง พรบ. พัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙	เพื่อให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารงานราชทัณฑ์ กำหนดแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง กำหนดมาตรฐานการดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์มีทิศทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบกฎหมายลำดับรองตามที่กำหนดด้วย

หมายเหตุ

SMR ย่อมาจาก The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง)

MR ย่อมาจาก The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Mandela Rules) (ข้อกำหนดแมนเดลา ๒๕๕๘)

BR ย่อมาจาก The United Nations for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders: The Bangkok Rules (ข้อกำหนดกรุงเทพฯ)

EPR ย่อมาจาก European Prison Rules (กฎเรือนจำของสหภาพยุโรป)

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ม.๑๓ รัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ	ม.๑๗ อธิบดีกำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ	คณะทำงานยกร่างฯ	เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงาน
ไม่มี	ม.๑๘ การฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ	SMR 47 (2)	เพื่อให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าพนักงานในเรื่องที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ / เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพขององค์กรและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ MR 75
ไม่มี	ม.๑๙ เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ	SMR 46 (3)	เนื่องจากการปฏิบัติงานในเรือนจำเป็นงานที่มีความเสี่ยงสูงสมควรให้มีการกำหนดค่าตอบแทนพิเศษที่เหมาะสม
ไม่มี	ม.๒๐ คຸ້ມครองกรรมิใช้กำลังบังคับแก่ผู้ต้องขัง	SMR 54 (1)	เพื่อความโปร่งใสและการใช้กำลังของเจ้าพนักงานโดยมิชอบและสอดคล้องกับ MR 82
การสั่งใช้เครื่องพันธนาการ ม.๑๔ (๕) รัฐมนตรีเป็นผู้สั่งว่าจำเป็นเฉพาะกรณีเนื่องจากสภาพของเรือนจำและสภาพการณ์ของท้องถิ่น	ม.๒๑ (๕) การใช้เครื่องพันธนาการกรณีอธิบดีสั่งเนื่องจากมีเหตุจำเป็นอื่น ว.๓ การใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องขังซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ผู้ต้องขังซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี หรือผู้ต้องขังหญิงหรือผู้ต้องขังซึ่งเจ็บป่วย ต้องเห็นเป็นการจำเป็น ว.๔ ให้บันทึกเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้เครื่องพันธนาการ	คณะทำงานยกร่างฯ หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ ๐๗๐๕/ว ๓๘ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ หนังสือกรมฯ ยธ ๐๗๐๕/ ๑๙๗๘ ลว ๑๕ ก.ย. ๕๒	เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงาน และรองรับเหตุจำเป็นอื่นที่นอกเหนือไปจากที่กำหนดในกฎหมายเดิมอันจะส่งผลให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวมีสภาพทางร่างกายและจิตใจที่แตกต่างจากผู้ต้องขังทั่วไป จึงกำหนดไว้เพื่อเป็นมาตรการคุ้มครองเป็นพิเศษ เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
<p>อำนาจติดตามจับกุมผู้ต้องขังหลบหนี</p> <p>ม.๑๙ กำหนดเวลายี่สิบสี่ชั่วโมง</p> <p>ไม่มี</p> <p>ไม่มี</p>	<p>ม.๒๕ เพิ่มเวลาเป็นสี่สิบแปดชั่วโมง</p> <p>(๑) ให้อำนาจเจ้าพนักงานฯ เข้าไปใน เคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น หรือจับกุมผู้ต้องขังกรณีไม่ยินยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานฯ มีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไปได้</p> <p>(๒) ให้อำนาจค้นยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยว่า ผู้ต้องขังหลบหนีเข้าไปหลบซ่อนอยู่</p>	<p>ม.๒๔ (๑) แห่ง พร.บ. การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗</p> <p>ม.๒๔ (๑) แห่ง พร.บ. การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗</p>	<p>➢ เพื่อให้เวลาแก่ผู้บัญชาการเรือนจำในการสั่งการให้เจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารรวมทั้งเวลาในการระดมคนเพื่อการพิสูจน์ทราบ</p> <p>➢ การกำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไปในเคหสถานได้ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าพนักงานที่จะเข้าไปตรวจค้นหรือจับกุมผู้ต้องขังซึ่งอยู่ระหว่างการหลบหนี</p> <p>➢ ให้อำนาจในการเข้าไปในสถานที่และการค้นยานพาหนะเพื่อประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามจับกุมผู้ต้องขังหลบหนี</p>
<p>ไม่มี</p>	<p>ม.๒๖ หลักปฏิบัติในการเข้าค้นตาม ม.๒๕ เช่น การแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น การรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้น</p>	<p>ม.๒๔ วรรคสามแห่ง พร.บ. การสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗</p>	<p>เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และกำหนดให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๕</p>
<p>ไม่มี</p>	<p>ม.๒๗ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอาณาบริเวณภายนอกเรือนจำซึ่งเป็นที่สาธารณะเป็นเขตปลอดภัย</p> <p>มีอำนาจตรวจค้นบุคคลหรือยานพาหนะนั้นในเขตปลอดภัยรวมทั้งมีอำนาจยึด ทำให้เสียหาย ทำให้ใช้การไม่ได้หรือทำลายสิ่งของและทรัพย์สินที่ใช้เป็นเครื่องมือในการนำส่ง</p>	<p>คณะทำงานยกร่างฯ</p> <p>สนช. เพิ่มเติมคำว่า ทำ ให้เสียหาย ทำให้ใช้ การไม่ได้ หรือทำลาย</p>	<p>จำกัดอาณาบริเวณที่มีอำนาจกระทำการให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดความทับซ้อนกับอำนาจของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ</p> <p>➢ เพื่อให้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการตรวจค้นบริเวณโดยรอบภายนอกเรือนจำเพื่อป้องกันการนำส่งสิ่งของต้องห้ามเข้าไปภายในเรือนจำ</p> <p>➢ เป็นมาตรการสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกัน</p>

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
	สิ่งของ ในกรณีที่เป็นความผิดทางอาญาให้มีอำนาจจับกุม		และปราบปรามยาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้ามมิให้เข้าไปภายในเรือนจำ รวมถึงให้อำนาจในการสกัดกั้นได้ทันที เช่น การยิงโดรนที่จะส่งสิ่งของต้องห้ามเข้าเรือนจำ
ไม่มี	ม.๒๙ ให้อำนาจตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสดุภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น หรือสกัดกั้น การติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม	ม.๕/๒ แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังฯ (ฉบับที่ ๒)	เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อป้องกันเหตุร้ายและรักษาความสงบเรียบร้อยของเรือนจำจากการส่งข่าวหรือการสื่อสารที่นำไปสู่การกระทำความผิดทางอาญา
การจำแนกประเภทหรือชั้นของเรือนจำ ม.๖ ให้คำนึงถึงเฉพาะประเภท ชั้น เพศของผู้ต้องขังหรือความประสงค์ในการอบรมผู้ต้องขัง	ม.๓๑ เพิ่มหลักเกณฑ์ด้านสถานะผู้ต้องขัง ความมั่นคงของเรือนจำ และเรือนจำเฉพาะทางในการจำแนกประเภทหรือชั้นของเรือนจำ อธิบดีจะสั่งให้จัดแบ่งอาณาเขตภายในเรือนจำออกเป็น ส่วน ๆ โดยคำนึงถึงประเภทหรือชั้นของเรือนจำที่ได้จำแนกไว้ และความเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภทก็ได้	SMR 8 (b) คณะกรรมการฯ SMR 68	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมและการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการงานของเรือนจำ เช่นเดียวกับเรือนจำในต่างประเทศ และสอดคล้องกับ MR 93 (2)
	ม.๓๒ ให้กำหนดชื่อเรือนจำโดยขึ้นต้นด้วยคำว่า เรือนจำ แล้วต่อด้วยชื่อและเขตความรับผิดชอบของเรือนจำ	คณะกรรมการฯ	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในทางบริหาร และแก้ปัญหาในทางปฏิบัติเรื่องการออกหมายข้ามเขตของศาล

นายราริป ชำนาญศรี

ตารางเปรียบเทียบ พรบ. ราชทัณฑ์

ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ไม่มี	ม.๓๓ กำหนดอาณาเขตในสถานที่อื่นที่มีใช้เรือนจำให้เป็นสถานที่คุมขัง	The Tokyo Rules	เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำรองรับการดำเนินการตาม มาตรา ๘๘/๑ และมาตรา ๘๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ยังเป็นกรณีเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวอย่างเช่น การให้นักโทษไปปลูกป่า กรมราชทัณฑ์ก็ต้องกำหนดอาณาบริเวณนั้นให้เป็นสถานที่คุมขังตามมาตรานี้หรือการให้นักโทษไปทำงานหรืออยู่ในสถานที่ใดๆกรมราชทัณฑ์ก็จำเป็นต้องกำหนดสถานที่นั้นให้เป็นสถานที่คุมขัง
ไม่มี	ม.๓๔ ให้อธิบดีวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานในเรือนจำ การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง การปฏิบัติตัวของผู้ต้องขังแต่ละประเภท ให้กรมราชทัณฑ์นำเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งระบบ เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการบริหารจัดการเรือนจำให้มีประสิทธิภาพ	การจัดทำ Standard Operating Procedures (SOPs) ของต่างประเทศ เช่น อังกฤษและเวลส์ และประมวลระเบียบการตำรวจ (ไทย) เพิ่มเติมในชั้น คณะกรรมาธิการ วิสามัญพิจารณาร่างฯ	เพื่อให้การบริหารงานเรือนจำทุกแห่งเป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล โดยจะมีการจัดทำประมวลระเบียบการเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีแหล่งอ้างอิงในการปฏิบัติงานที่สามารถสืบค้นและเข้าใจได้ง่าย ทำให้การบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทั้งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเรือนจำ

นายบรรณิป์ ชำนาญศรี

ตารางเปรียบเทียบ พรบ. ราชทัณฑ์

ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ไม่มี	ม.๓๕ กำหนดให้ศาลระบุเลขประจำตัวประชาชนหรือเอกสารแสดงตนของผู้ต้องขังเท่าที่ทราบ	เพิ่มเติมโดยประธานคณะกรรมการสิทธิวิสามัญพิจารณาร่างฯ	เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการระบุตัวตนของผู้ต้องขัง การตรวจสอบการกระทำความผิดซ้ำ และเพื่อประโยชน์ของผู้ต้องขังในเรื่องสิทธิในการรักษาพยาบาล
ไม่มี	ม.๓๖ ๖๒ ให้กรมราชทัณฑ์นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำทะเบียนประวัติ รวมถึงการวิเคราะห์และประมวลผล	เพิ่มเติมโดยคณะกรรมการสิทธิวิสามัญพิจารณาร่างฯ	เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในเรื่องข้อมูลการกระทำความผิดซ้ำ
ไม่มี	ม.๓๘ แจ้งให้ผู้ต้องขังทราบถึงข้อบังคับเรือนจำระเบียบกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ต้องขัง สิทธิ หน้าที่ และประโยชน์ กรณีผู้ต้องขังไม่รู้หนังสือ ต้องชี้แจงรายละเอียดดังกล่าวด้วยวาจาด้วย ให้บันทึกการแจ้งไว้ในทะเบียนประวัติผู้ต้องขังด้วย	SMR 31 (1) SMR 31 (2)	เป็นสิทธิของผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล MR 54-55 เพื่อเป็นหลักฐานป้องกันการฟ้องร้องจากผู้ต้องขังที่อ้างว่าไม่ได้มีการแจ้งสิทธิ
กำหนดในระเบียบกรมฯ (ฉบับที่ ๑๖)	ม.๓๙ ๖๒ ให้เรือนจำจัดหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้เด็กติดผู้ต้องขังตามสมควร	BR 42 (2)	เป็นสิทธิของเด็กติดผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล สมควรบัญญัติรับรองไว้ในพระราชบัญญัติ
ไม่มีบัญญัติเรื่องระบบการจำแนกไว้ในพรบ. ม.๑๒ การย้ายผู้ต้องขัง เป็นไปตามคำสั่งของอธิบดี (ไม่มีขอบเขตการใช้ดุลพินิจ)	ม.๔๐ ให้อธิบดีจัดให้มีระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และให้อธิบดีมีอำนาจย้ายผู้ต้องขังตามระบบการจำแนกและการแยกคุมขัง	SMR 67	เพื่อความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การแยกคุมขัง และการย้ายผู้ต้องขัง ให้สอดคล้องเหมาะสมกับการควบคุม การพัฒนาพฤตินิสัยและการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (สอดคล้องกับ MR 94)

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
<p>การแบ่งชั้นตามกฎกระทรวงเดิม ข้อ ๔๔ ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของนานาอารยประเทศ ประกอบกับการเลื่อน-ลดชั้นยังไม่เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละคนอย่างแท้จริง ส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ</p>	<p>ม.๔๑ ให้อธิบดีจัดให้มีระบบการจัดชั้นการจัดกลุ่มผู้ต้องขัง และการแยกคุมขัง โดยให้คำนึงถึงประเภทหรือชั้นของเรือนจำที่ได้จำแนกไว้ ความเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท</p>	<p>คณะทำงานยกร่างฯ</p>	<p>เพื่อรองรับนโยบายใหม่ๆ ในการจัดชั้นและคัดแยกผู้ต้องขังอื่น จะส่งผลให้การควบคุมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น</p>
<p>ไม่มี</p>	<p>ม.๔๒ ให้อธิบดีจัดให้มีระบบการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้วยวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง โดยให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษา การอบรมทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม การทำงาน การฝึกวิชาชีพ การปฏิบัติศาสนกิจ การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงาม กิจกรรมสันทนาการ กีฬารวมทั้งจะต้องมีโอกาสได้รับการติดต่อกับครอบครัว ญาติมิตร องค์กรเอกชนที่มีภารกิจเพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังและรับรู้ถึงข่าวสารและความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก</p>	<p>SMR 65-66 (1) SMR 79-80 SMR 39 (MR 63)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➢ กำหนดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเบื้องต้นให้สอดคล้องกับปรัชญาสูงสุดของงานราชทัณฑ์ที่ต้องการให้ผู้ต้องขัง “กลับตนเป็นคนดี” ➢ กรมราชทัณฑ์จะต้องจัดระบบการพัฒนาพฤตินิสัยให้เป็นระบบและกำหนดให้เรือนจำต้องวางแผนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังรายบุคคล (sentence plan) ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการวางแผนเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แต่ทั้งนี้ การวางแผนรายบุคคลจะสำเร็จได้จะต้องมีระบบการคัดกรอง (การจำแนกลักษณะ) ที่ดีควบคู่ไปด้วย ➢ หากครอบครัวและชุมชนเข้าใจหลักการบำบัดฟื้นฟู แก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยจะส่งผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตและการปรับตัวของผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษให้อยู่ได้อย่างปกติสุขและไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ม.๒๗ อธิบดีมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและการอบรมผู้ต้องขัง	ม.๔๓ จัดให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งต้องมีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงาน ให้ผู้ต้องขังทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมกัน	SMR 77 ปรับแก้ไขโดย คณะกรรมการ กฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑)	เพื่อให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ที่บัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อให้เป็นไปตามหลักการสากล (เช่น MR 104) และเพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสรับการศึกษาที่มีมาตรฐานเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (ปรับจากร่างเดิม คือ การเน้นสิทธิผู้ต้องขังหญิงให้เท่าเทียมผู้ต้องขังชาย (เทียบเคียง BR 37) มาเป็นการคุ้มครองและบังคับตามสิทธิอย่างเท่าเทียม)
ไม่มี	ม.๔๕ สิทธิในการเข้าถึงผู้นำทางศาสนา การประกอบศาสนกิจ การครอบครองหนังสือธรรมะหรือคู่มือพิธีกรรมทางศาสนา	SMR 41 (1), 42 EPR 29	เพื่อให้สอดคล้องกับ MR 65-66
ไม่มี	ม.๔๗ สิทธิร้องเรียนเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานของเรือนจำ	BR 25 (2)	เพื่อให้สอดคล้องกับ Bangkok Rules แต่ได้ปรับให้คุ้มครองครอบคลุมไปถึงผู้ต้องขังชายอย่างเท่าเทียมกันด้วย
ม.๓๒ (๕) ไม่ได้กำหนดให้นำวันลดวันต้องโทษจำคุกมารวม	ม.๕๒ (๓) ในการคำนวณระยะเวลาการพักการลงโทษ ถ้ามีวันลดวันต้องโทษจำคุกจากการทำงานสาธารณะให้นำมารวมกับระยะเวลาในการพักการลงโทษด้วย	คณะทำงานยกร่างฯ	เพื่อให้วันลดวันต้องโทษมีผลใช้บังคับอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ไม่มี	<p>ม.๕๒ (๘) การพิจารณาอนุญาตให้ออกไปฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการหรือรับการศึกษาอบรมนอกเรือนจำโดยมีหรือไม่มีผู้ควบคุมก็ได้</p> <p>ว.ท้าย การให้ประโยชน์แก่นักโทษเด็ดขาดต้องนำพฤติการณ์การกระทำความผิด ลักษณะและความรุนแรงของคดี และการกระทำความผิดครั้งก่อนมาประกอบการพิจารณาด้วย</p>	<p>เพิ่มเติมโดย</p> <p>คณะกรรมการ</p> <p>วิสามัญพิจารณาร่างฯ</p>	<p>เพื่อส่งเสริมให้ออกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เป็นการเพิ่มโอกาสในการทำงานให้กับผู้ต้องขัง</p> <p>เพื่อป้องกันการโต้แย้งจากผู้ต้องขังเมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาลปกครองว่าไม่มีบทบัญญัติให้นำพฤติการณ์ก่อนต้องโทษมาพิจารณาในการให้ประโยชน์แก่นักโทษเด็ดขาด</p>
ไม่มี	<p>ม.๕๔ การดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการตรวจร่างกายเมื่อรับตัว การดูแลสุขภาพ การสุขาภิบาล และการตรวจสุขภาพ การสนับสนุนการออกกำลังกาย การจัดอุปกรณ์เกี่ยวกับสายตาและการได้ยิน อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้พิการ การบริการทันตกรรม</p>	SMR 21	<ul style="list-style-type: none"> ➤ เพื่อให้เรือนจำมีมาตรฐานในด้านการดูแลสุขภาพอนามัย การสุขาภิบาล และการบริการทางการแพทย์ ➤ สอดคล้องกับ MR 23, 25 และกฎหมายเยอรมันมาตรา ๕๘ - ๖๕
<p>การส่งตัวผู้ต้องขังออกไปรักษาตัวนอกเรือนจำ</p> <p>ม.๓๐ อธิบดีเป็นผู้อนุญาต</p>	<p>ม.๕๕ วรรคสอง ให้การส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษานอกเรือนจำเป็นไปตามกฎกระทรวงที่ได้รับความเห็นชอบจาก กรท.</p>	SMR 22 (2)	<p>เพื่อแก้ปัญหาในทางปฏิบัติกรณีผู้ต้องขังอาศัยช่องทางการส่งตัวออกไปรักษานอกเรือนจำเพื่อความสะดวกสบายของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่กระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือขององค์กร เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเพื่อไม่ให้เป็นการขอครหาของสังคม</p>

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
ไม่มี	ม.๕๖ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำแจ้งญาติ กรณีผู้ต้องขังตาย ป่วยหนัก บาดเจ็บสาหัส วิกลจริต หรือจิตไม่ปกติ โดยไม่ชักช้า	SMR 44 (1)	เพื่อให้สอดคล้องกับ MR 68
ม.๒๙ ให้ผู้ต้องขังที่เป็นหญิงมีครรภ์ ได้รับการรักษาพยาบาลตามควร	ม.๕๗ ให้เรือนจำจัดให้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือให้นมบุตรได้รับคำแนะนำทางด้านสุขภาพ และโภชนาการจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และต้องจัดอาหารที่เพียงพอและในเวลาที่เหมาะสมให้แก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ทารก เด็กและมารดาที่ให้นมบุตรและต้องไม่ขัดขวางผู้ต้องขังหญิงจากการให้นมบุตรเว้นแต่มีปัญหา ด้านสุขภาพ	BR 48	เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดกรุงเทพฯข้อ ๔๘
ไม่มี	<p>ม.๕๘ ให้เรือนจำจัดเตรียมให้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ได้คลอดบุตรในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลนอกเรือนจำ ณ ห้องที่ที่เรือนจำนั้นตั้งอยู่หากเด็กคลอดในเรือนจำ ห้ามมิให้บันทึกว่าเด็กเกิดในเรือนจำ โดยให้ระบุเฉพาะห้องที่ที่เรือนจำตั้งอยู่</p> <p>ว.๒ เมื่อผู้ต้องขังหญิงคลอดบุตรแล้ว ให้ผู้ต้องขังหญิงนั้นอยู่พักรักษาตัวต่อไป</p>	<p>หนังสือกรมราชทัณฑ์ที่ ๑๐๒/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๒</p> <p>หนังสือกรมราชทัณฑ์ที่ ๑๐๒/๒๕๐๒ ลงวันที่</p>	<p>เพื่อความปลอดภัยและสุขอนามัยของแม่และเด็ก</p> <p>เพื่อไม่ให้เป็นปมด้อยติดตัวเด็ก และสอดคล้องกับ MR 28</p> <p>เพื่อให้ระยะเวลาในการพักผ่อนหลังคลอด</p>

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
	<p>ภายหลังการคลอดได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันคลอด ในกรณีที่จำเป็นต้องพักรักษาตัวนานกว่านี้ ให้เสนอความเห็นของแพทย์ผู้ทำการคลอดเพื่อขออนุญาตต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ว.๓ ให้เด็กที่อยู่ร่วมกับมารดาในเรือนจำได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพเด็กเพื่อวินิจฉัยและให้การรักษาตามความจำเป็นรวมทั้งการตรวจป้องกันโรค และการบริการด้านสุขอนามัย</p>	<p>๑๑ กันยายน ๒๕๐๒ BR 9</p>	<p>เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อ ๙ และ ข้อกำหนดแมนเดลาข้อ 29-1 (B)</p>
ไม่มี	<p>ม.๕๙ ให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์และด้านกฎหมายแก่ผู้ต้องขังหญิงซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยเฉพาะผู้ซึ่งตั้งครุฑจาก การถูกล่วงละเมิด</p>	<p>BR 25 (2)</p>	<p>เป็นการคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือในกรณีนอกเหนือไปจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานของเรือนจำ</p>
ไม่ได้บัญญัติไว้	<p>ม.๖๑ ให้เรือนจำจัดสถานที่ให้ผู้ต้องขังได้พบและปรึกษากับทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว</p>	<p>SMR 93</p>	<p>เพื่อรับรองสิทธิของผู้ต้องขังตามหลักสากล (MR 120 (1) + 60)) และให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ และมาตรา ๘</p>
ไม่มี	<p>ม.๖๔ ให้เรือนจำเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยริเริ่มเตรียมการตั้งแต่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำ รวมทั้งต้องให้</p>	<p>SMR 80, 81</p>	<p>เพื่อให้สอดคล้องกับ MR 107-108</p>

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
	คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรื่องส่วนตัว เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน		
ไม่มี	ม.๖๕ ผู้ต้องขังที่จำคุกมาแล้วจนเหลือโทษที่ต้องจำคุกตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์กำหนด ให้เรือนจำจัดให้พักการทำงาน และในกรณีที่เห็นสมควรให้จัดแยกคุมขังไว้ต่างหากจากผู้ต้องขังอื่น แล้วจัดให้ได้รับการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ ๑๗/๒๕๔๖	เพื่อรองรับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
ม.๓๕ (๖) ขังเดี่ยวไม่เกินสามเดือน (๗) ขังห้องมืด (๘) เขียน	ม.๖๙ (๖) ขังเดี่ยวไม่เกินหนึ่งเดือน นอกจากนี้ ได้ยกเลิกการขังห้องมืดและการเขียน (ด้วยการไม่บัญญัติไว้ใน พรบ.)	คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะ ๑๑) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ	เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการลงโทษที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน
ความผิดเกี่ยวกับเรือนจำ ม.๔๕ กำหนดเป็นความผิดมาตราเดียว โทษเดียว	ม.๗๑ - ๗๓ แบ่งประเภทความผิดเกี่ยวกับเรือนจำตามลักษณะการกระทำและวัตถุประสงค์ ม.๗๑ การเข้าไปโดยมิได้รับอนุญาต ม.๗๒ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามร้ายแรง ม.๗๓ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามไม่ร้ายแรง	คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑)	เพื่อกำหนดความผิดและโทษทางอาญาให้มีความชัดเจน แน่นอนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

นายบรรณิป์ ชำนาญศรี

ตารางเปรียบเทียบ พรบ. ราชทัณฑ์

ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	ที่มา/แหล่งอ้างอิง ¹	เหตุผลในการปรับแก้ไข/เพิ่มเติม
	โดยได้ปรับโทษให้เหมาะสมตามความร้ายแรงของลักษณะการกระทำและวัตถุแห่งการกระทำ คือ มาตรา ๗๑ และ ๗๒ มีโทษสูง ส่วนมาตรา ๗๓ มีโทษเบา นอกจากนี้ มาตรา ๗๒ (๗) และ ๗๓ (๕) ยังได้เปิดช่องให้สามารถกำหนดสิ่งของต้องห้ามอื่นๆเพิ่มเติมอันอาจเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย		